

FÖLDMŰVELÉSÜGYI
MINISZTERIUM

A hazai zöldítés eredményei

Madarász István

Földművelésügyi Minisztérium

Budapest, 2018. február 22.

A zöldítésre ható tényezők (múlt, jelen, jövő)

Hány szegmensből érkező elvárásnak kell megfelelni?

- **Társadalmi elvárások:** a 2017-ben lezajlott nyilvános konzultációban részt vevő nem mezőgazdasági termelők 92%-a nyilatkozott úgy, hogy az agrárpolitikának több környezeti és éghajlatváltozással kapcsolatos előnyt kell biztosítania (mezőgazdasági termelők 64%-a nyilatkozott így);
- A **gazdálkodói terheket** éppen csak a legszükségesebb mértékben növelni, úgy, hogy közben nem feledkezünk meg a **zöldítés tényleges céljáról**;
- A **támogatásokat ki kell fizetni**;
- A gazdálkodóktól vagy a tagállami adminisztrációtól érkező jelzések a **rendszer tökéletesítésére** (amiben van MS mozgástér);

A zöldítésre ható tényezők (múlt, jelen, jövő)

- **Természetvédelmi** oldalról érkező szempontok;
- Folyamatosan változó **uniós jogszabályi környezet**, fontos kérdésekben állásfoglalásokban történő szabályozás (EU is tisztában van vele, hogy a rendszer nem minden rétege kidolgozott, fejlesztésre van szükség);
- **Új technológiákról** érkező hírek, anyagok;
- **Tagállami fejlesztési irányok, lehetőségek** felismerése;
- Smart Agriculture;
- **Különféle jelentések, elemzések a zöldítés teljesítményéről** (ECA jelentés, az Európai Bizottság megbízásából készült jelentések, az Európai Bizottság 2017-es zöldítés felülvizsgálata).

A zöldítés szemléletformáló értékei

- **Növénytermesztésünk tárgyévi diverzifikálása, változatosabbá tétele;**
- **A felbecsülhetetlen értékkel rendelkező, „klímaőr” funkciót betöltő állandó gyepterületeink megőrzése (Natura 2000 gyepterületek);**
- **Az ökológiailag fontos szerepet betöltő tájelemekre és fenntartásukra való tudatos odafigyelés, egyes gazdálkodási gyakorlatok tudatos alkalmazása, pozitívumainak felismerése (pl. egy jól előkészített és megfelelő módon elvégzett ökológiai jelentőségű másodvetés).**

A hazai rendszer mottója: A sokszínű zöldítés

Hazánk **komolyan vette a feladatot** és

- jelentős erőforrásokat felhasználva
- az unióban szinte egyedülálló módon,
- a **zöldítés lehető legszélesebb palettáját** nyújtja a gazdálkodóknak,
- térinformatikai rendszerekkel, MePAR fedvényekkel megtámogatva.

Az állandó gyepterületek 1.

- Hazánk országos, teljes körű, évente felülvizsgált **MePAR fedvénnnyel** rendelkezik a gyepterületek fenntartásának és nyilvántartásának biztosítása érdekében.
- A környezetileg **érzékeny** **állandó gyepterületekre** (Natura 2000) feltörési tilalmat írtunk elő (feltörésük előzetes engedélyhez kötött, engedély nélküli feltörés esetén minden esetben vissza kell állítani).

Állandó gyepterületek 2.

- A 2017. évi országos állandó gyepterület arány 13,16%.
- Az állandó gyep arány a 2015. évi referencia arányhoz képest +4,69%-os növekedést mutat, így visszaállítást nem kellett elrendelni.
- Az elmúlt három év állandó gyepterület adatai:

Év	Bejelentett állandó gyepterület (ha)
2015	631.655
2016	659.355
2017	702.238

Forrás: MÁK

Állandó gyepterületek 3.

- Natura 2000 gyepterületek

Év	Natura 2000 gyepterület (ha)
2015	496.568
2016	460.145
2017	452.082

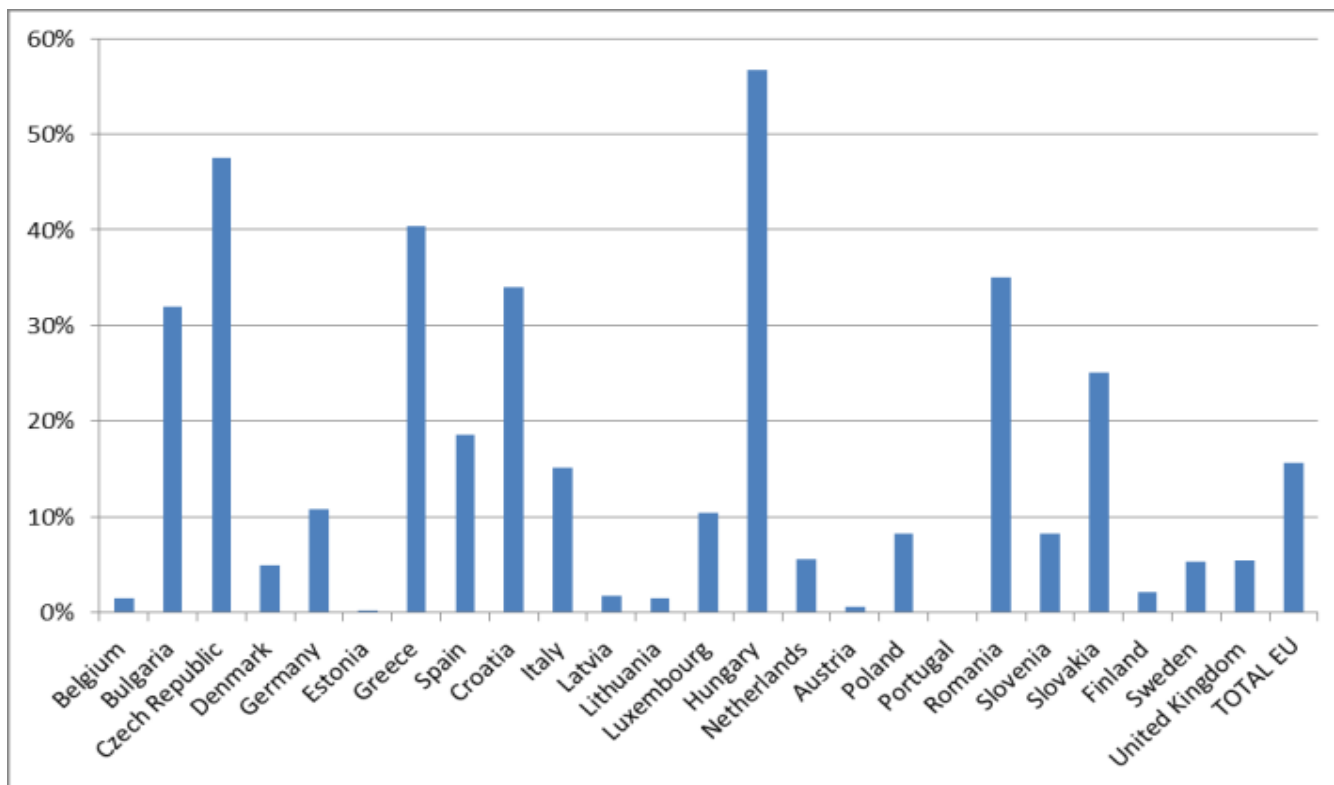
Forrás: MÁK

Csökkenés oka a támogatható területek csökkenése:

- a potenciálisan művelhető - vagyis a támogathatóság kritériumainak alapvetően megfelelő -, ugyanakkor elszigetelt, az elmúlt 8 évben egységes kérelemben igénylés vagy bejelentés által nem érintett gyepterületeket nem támogatható kategóriába sorolták;
- a fás szárú gyomokkal fertőzött, továbbá a minimumkövetelmények szempontjából több éve nem megfeleléssel érintett területek kizárása a támogatható területek köréből.

Állandó gyepterületek 4.

A környezetileg érzékeny gyepterületek aránya az összes állandó gyepterülethez képest

EFA-területek 1.

EFA típus megnevezés	2015		2016	
	Elfogadott EFA elemek területe (ha)	Elfogadott EFA elemek súlyozott területe (ha)	Elfogadott EFA elemek területe	Elfogadott EFA elemek súlyozott területe
parlag	116 637,10	116 637,10	80 519,74	80 519,74
sövény, fás sáv	1 769,87	3 447,18	1 188,97	2 377,93
vízvédelmi sáv, folyóvíz	12,29	17,29	11,42	17,13
vízvédelmi sáv, állóvíz	0,36	0,55	4,48	6,71
energiaültetvény (sarjerdő)	555,23	166,56	722,14	216,64
facsoport	204,86	307,33	136,61	204,94
erdősített terület	4 708,72	4 708,72	3 132,23	3 132,23
gémeskút	0,06	0,06	0,02	0,02
öko. másodvetés	152 676,77	45 803,03	186 867,23	56 060,20
nitrogénmegkötő növényekkel fedett terület	209 406,97	146 584,87	211 296,41	147 907,53
termelés nélküli erdőszél menti sáv	256,35	384,52	130,75	196,13
tavak	33,43	50,15	27,30	40,95
kunhalom	107,65	107,65	77,77	77,77
fasor	188,62	377,24	1,79	3,58
termeléses erdőszél menti sáv	1 506,00	451,80	1 104,60	331,40
táblaszegély	3 111,71	4 667,56	1 979,19	2 968,96
vizes árok	844,52	1 689,05	463,01	926,03
magányos fák	0,80	1,20	0,76	1,14
Összesen	492 021,32	325 401,85	487 664,41	294 989,03

EFA-területek 2.

Bejelentett EFA adatok 2017

EFA típusa	Megjelölt EFA elemek területe (ha)	Megjelölt EFA elemek súlyozott területe (ha)
parlag	84 354,84	84 354,84
sövény, fás sáv	949,69	1 899,39
energiaültetvény (sarjerdő)	449,81	134,94
vízvédelmi sáv, folyóvíz	10,95	16,42
facsoport	136,59	204,90
vízvédelmi sáv, állóvíz	5,33	7,99
erdősített terület	7 112,42	7 112,42
gémeskút	0,01	0,01
öko. másodvetés	182 389,87	54 716,98
nitrogénmegkötő növényekkel beültetett terület	260 423,35	182 296,43
termelés nélküli erdőszél menti sáv	113,33	170,01
kunhalom	91,00	91,00
tavak	35,73	53,60
táblaszegély	1 271,66	1 907,61
termeléses erdőszél menti sáv	778,04	233,42
fasor	2,43	4,86
vizes árok	319,56	639,12
magányos fák	0,61	0,91
terasz	0,05	0,09
Összesen	538 445,25	333 844,94

EFA-területek 3.

- **Termelő EFA területek dominanciája** (bejelentett EFA terület ~97%-a);
- **Az ökológiai jelentőségű másodvetés** bejelentett tényleges területe 2017-ben 182.389,87 ha;
- **A 2018-tól bevezetett növényvédőszer-használati tilalom miatt az EFA-fedvények jelentősége felértékelődik.**

EFA területek 4.

- Az előző években EFA kérelemmel érintett fizikai blokkokban **fás sáv, táblaszegély és erdő menti hektársáv** fedvény is kialakításra kerül 2018-tól (*a már meglévő fedvényeken kívül*).

támteres blokkok száma (2018 kezdő)	321.546	
igényelt blokkok száma (2017)	254.931	
fás sáv (érintett blokkok száma)	24.754	} 70.179
táblaszegély (érintett blokkok száma)	30.771	
hektársáv (érintett blokkok száma)	14.654	

EFA területek 5.

- **Sikerült azt térinformatikailag és módszertanilag elérni:**
 - hogy kihasználjuk azt az unió adta lehetőséget, miszerint a fás sáv átlagosan legfeljebb 20 méter széles lehet, viszont ebből a 20 méterből egy átlagosan 10 méter széles terület lesz igényelhető. Ez lehetővé teszi, hogy **EFA-területként be lehessen számítani azokat a környezeti szempontból értékes elemeket, amelyek eddig a túlzott méretük miatt kiestek.**
 - a gazdálkodó a szántóterületével szomszédosan elhelyezkedő **EFA-elemével szomszédos EFA-elemet** is bejelentheti. *(akár egy táblaszegéllyel szomszédosan elhelyezkedő fás sáv is ökológiai jelentőségű területnek minősülhet).*

Fás sáv I.

Magyarázat: A bal oldali ábrán a sárga sraffozott területtel van jelölve a jelenlegi szabály szerint (max. 10 méter szélességű) kérelmezhető és elszámolható fás sáv. A jobb oldali ábrán pedig a 2018-tól érvényes előírások szerint, a kék határvonal jelenti a szabályoknak megfelelően kijelölt fás sávot, a sárga sraffozott terület pedig azt a részt, amely ebből az elemből a közvetlen érintkező szántóterülethez kérelmezhető és elszámolható.

Fás sáv II.

Magyarázat: A bal oldali ábrán a kék vonallal lehatárolt fás sáv látható, melyen egy sárga sáv a 20 m-es átlagszélességet mutatja. A képen látható, hogy a valóságban létező elem szélessége helyenként meghaladja a 20 m-t, helyenként annál keskenyebb. A jobb oldali ábra pedig azt mutatja, hogy ugyanezen fás sávból csak a szántó felé eső átlagolt 10 méteres sáv (sárga sraffozott terület) számolható el EFA-területként.

Növényvédőszer-használati tilalom 1.

- Az **EFA-ként elszámolni kívánt** nitrogénmegkötő növényvel bevetett területeken, parlagon hagyott területeken, ökológiai jelentőségű másodvetésen és a mezőgazdasági **termelés alatt álló erdőszélek mentén** fekvő támogatható hektársávokon **tilos növényvédő szert és csávázott vetőmagot használni;**
 - **növényvédő szer:** Magyarországon engedélyokiratban növényvédő szerként engedélyezett szerek (az ökológiai gazdálkodásban engedélyezett növényvédő szereket sem lehet használni)
-

Növényvédőszer-használati tilalom 2.

- **A tilalommal érintett időszakok EFA-típusonként:**
 - **parlagon hagyott terület:** a pihentetés időtartama alatt (tárgyév jan. 1- aug. 31.);
 - **ökológiai jelentőségű másodvetés:** a kötelező fenntartás alatt (vetéstől sz. 60 nap);
 - **nitrogénmegkötő növény:**
 - egynyári: vetéstől betakarításig;
 - évelő: abban az évben (jan. 1-től dec. 31-ig), amikor EFA-ként be kívánják jelenteni (kivéve a telepítés és a feltörés éve);
 - **termelés alatt álló erdőszélek mentén fekvő támogatható hektársáv:** a sávon termelt növénykultúra vetésétől betakarításáig;

(Több részletes FM közlemény)

EFA összegzés

- **2018 kérdése:** a növényvédőszer-használati tilalom hogyan befolyásolja majd a gazdálkodók döntéseit?
- **EFA-fedvény** 2018-tól beépített új elemei csak az **eddig igényelt blokkokból** kerülnek ki
 - => előfordulhat, hogy a gazdálkodó olyan, **eddig nem igényelt EFA-t jelent be, mely nincs a fedvényben.**
- EFA fedvényt évről-évre bővítjük majd az újonnan igényelt blokkok elemeivel.

**Az eredményt az alapján lehet megítélni, hogy a zöldítés
hatására mi történt az adott országban
Kijelenthetjük: nálunk sok minden**

- Sokkal **többet tettünk és teszünk** a jövőben is, mint sok más tagállam;
- Nem „megúszni” próbáltuk, hanem maximális munkabefektetéssel a lehető **legtöbbet kihozni** a lehetőségeinkből;
- Sokszínű zöldítési modell, tudatosság, **szemléletformálás**;
- Értékes tájelemek felmérése, az **ország feltérképezése**;
- **Fedvények** (EFA, állandó gyep) jelentős értéket képviselnek;
- Számos szakmai, közigazgatási szervezet **összefogása**, közös munkája, együttgondolkodása, hosszú távú szakmai együttműködések (Zöldítés Munkacsoport 2013 óta);
- A zöldítésnek olyan rendszere, adatbázisa alakult ki, melyből lehet **továbbépítkezni**, új célokat megfogalmazni (KAP 2020 tárgyalások).

Köszönöm a megtisztelő figyelmet!

